

Badania w Estonii

– przejrzyscie

Michał Kij

Wszyscy Estończycy zmieściliby się na przednich siedzeniach swoich samochodów. Ruch jest mały, gęstość zaludnienia niska. Podróż między miastami rzadko trwa dłużej niż trzy godziny, a do najbliższego lasu jest zwykle najwyżej pół godziny jazdy. Obowiązkowe przeglądy nie rujną tej idylli.

Według danych z 2019 r. w Estonii przypada 600 samochodów osobowych na 1000 mieszkańców. Przeciętny wiek auta wynosi 16,7 lat, ale na drogach próżno szukać samochodów poradzieckich. Kraj należy obok Łotwy do najszybciej rozwijających się spośród dawnych republik Związku Radzieckiego. Drogi są na ogół dobrej jakości, nawet jeśli na prowincji nie mają czasem asfaltowego „dywanika”. Ruch jest niewielki i spokojny, a największym utrapieniem są surowe zimy z mrozami poniżej -20°C. Od 1 grudnia do 1 marca obowiązkowe są opony zimowe, a okres ten może być doraźnie wydłużony, jeśli aura nie sprzyja. Za to w lecie na niektórych drogach ograniczenie prędkości jest podnoszone do 110 km/h. Normalnie poza miastem można jechać 90 km/h, a w terenie zabudowanym 50 km/h. Dozwolone prędkości są niskie, ale Estonia jest tak mała, że nie ma się dokąd spieszyć. Część terytorium stanowią liczne wyspy. Między niektórymi z nich wytycza się zimą drogi lodowe po zamrożniętym Bałtyku.

Drogi są bezpieczne. W 2019 r. na 100 000 mieszkańców ginęły w wypadkach drogowych 4 osoby. Więcej niż w Norwegii czy Niemczech, ale mniej niż we Francji, Austrii czy Polsce. Ofiary śmiertelne najczęściej są wśród jadących samochodami, rzadziej wśród pieszych. Piesi poruszający się nocą poboczem muszą nosić odblaski, których nieprzeliczone wzory oferuje handel.

Bezpieczeństwo w ruchu drogowym podnosi fakt, że wiele spraw można załatwić z domu, wliczając głosowanie w wyborach. Estonia przoduje w cyfryzacji i była pierwszym państwem na świecie, które zezwoliło na oddawanie głosów przez Internet. Stało się to w 2005 r. Była też pierwszym, które doświadczyło poważnego cyberataku w 2007 r., ale od tamtej pory także pod tym względem należy do najbezpieczniejszych. Wi-Fi sięga nawet tam, gdzie mieszkają tylko łosie, które nawiasem mówiąc należą do najbardziej niesfornych uczestników ruchu drogowego. Większość spraw urzędowych można od dawna załatwić zdalnie. Do wyjątków należy przegląd samochodu.

W Estonii działa ok. 130 stacji kontroli pojazdów. Użytkownicy ciężarówek i autobusów mają mniejszy wybór, ponieważ nie wszystkie stacje obsługują tak duże pojazdy. Źródło: Tehnoülevaatus.ee Helgi tee 4, Peetri

Na prowincji stacje są mniejsze, ale wyposażenie i standard obsługi są na wysokim poziomie. Źródło: <https://abctehno.ee/viimsi>

Przez Internet taniej

Przeglądów (est. tehnoülevaatus, ülevaatus) dokonują stacje z autoryzacją Estońskiego Zarządu Dróg (est. Transpordiamet), działającego z ramienia Ministerstwa Spraw Gospodarczych i Łączności. W całym kraju jest ok. 130 stacji, co wobec nieco ponad 931 tys. zarejestrowanych pojazdów (w 2019 r.) okazuje się wystarczające. Rytm przeglądów nie jest zresztą zbyt natrączywy. Nowe samochody osobowe i motocykle odbywają pierwszy przegląd po czterech latach, następne co 2 lata, a gdy ukończą 10 lat – co roku. Auta dostawcze i lekkie przyczepy pierwszy przegląd mają po dwóch latach, następne co roku. Ciężarówki i ciężkie przyczepy/naczepy kontrolowane są corocznie, podobnie jak autobusy w wieku do 10 lat – później sprawdzane są co pół roku. Pojazdy liczące co najmniej 35 lat mogą starać się o status historycznych. Jeśli go uzyskają, obowiązuje je przegląd co 4 lata, z tym, że certyfikat pojazdu zabytkowego jest ważny 12 lat. Potem należy go odnowić. Certyfikacji dokonuje jednocześnie dwóch specjalistów z uprawnieniami od Estońskiego Zarządu Dróg i co najmniej pięciu klubów pojazdów zabytkowych. Lista kontaktowa jest oczywiście w Internecie,

a niektórzy eksperci mają wąską specjalizację ograniczającą się do kilku lub nawet jednej marki. Sądząc z liczby ekspertów, do najpopularniejszych zabytków należą auta dawnego Związku Radzieckiego.

Osobne, surowsze wymogi odnoszą się m.in. do pojazdów ratowniczych, taksówek, aut do nauki jazdy oraz przystosowanych do transportu materiałów niebezpiecznych wg ADR. Za to zwolnione z przeglądów są lekkie jednoślady i czterokołowce oraz skutery śnieżne.

Przyjeżdżając do stacji kontroli należy przedstawić dowód rejestracyjny. Inne dokumenty są wymagane w szczególnych przypadkach, np. certyfikat pojazdu zabytkowego lub certyfikat taksometru. Badanie ma typowy dla krajów europejskich przebieg i obejmuje kontrolę emisji spalin. Przegląd może zakończyć się wynikiem negatywnym i wówczas należy go powtórzyć po usunięciu usterki w tym samym punkcie, który wcześniej wydał decyzję. Na badanie może również skierować np. policja. Wystawia wówczas świadectwo, które należy okazać w stacji kontroli. Jest to równoznaczne ze „skasowaniem” poprzedniego badania, nawet jeśli w chwili kontroli drogowej było ważne. Termin kolejnego przeglądu jest więc liczony od momentu przeprowadzenia badania będącego wynikiem kontroli na drodze.

Walutą Estonii jest euro. Przegląd motocykla kosztuje ok. 25 euro (114 zł), auta osobowego – 45 euro (204 zł), dostawczego do 3,5 t – 50 euro (227 zł), ciężarowego i autobusu – ok. 70 euro (317 zł). Ceny różnią się zależnie od stacji, ale prawie zawsze można liczyć na zniżkę kilku euro (zwykle ok. 25-30 zł), gdy umówimy się na przegląd przez Internet.

Paradoksalnie, najnowsze auto opracowane w Estonii, reklamowane jest jako okazja do porzucenia gapienia się w ekrany. Nobe 1000 GT to trójkołowe, dwu- lub trzymiejscowe auto elektryczne stylizowane na lata sześćdziesiąte o zasięgu ok. 250 km. Do setki rozpędza się w 6 s. Firma rozkręca się przy wsparciu amerykańskim, ale produkcja ma odbywać się w Estonii. Jednak nawet bez aut elektrycznych, Estonia wraz z Finlandią i Islandią od lat jest w pierwszej trójce państw o najczystszej powietrzu. ■

Jedną z estońskich specjalności są drogi lodowe, wytyczane przez Bałtyk przy dużych mrozach. Obowiązują na nich zwiększone odstępstwa między pojazdami, należy również rozpiąć pasy bezpieczeństwa i nie blokować drzwi. Źródło: <https://www.mnt.ee/eng/roads/road-maintenance/ice-roads>